

RAS-utvärdering 2009

Hälsoenkäter:

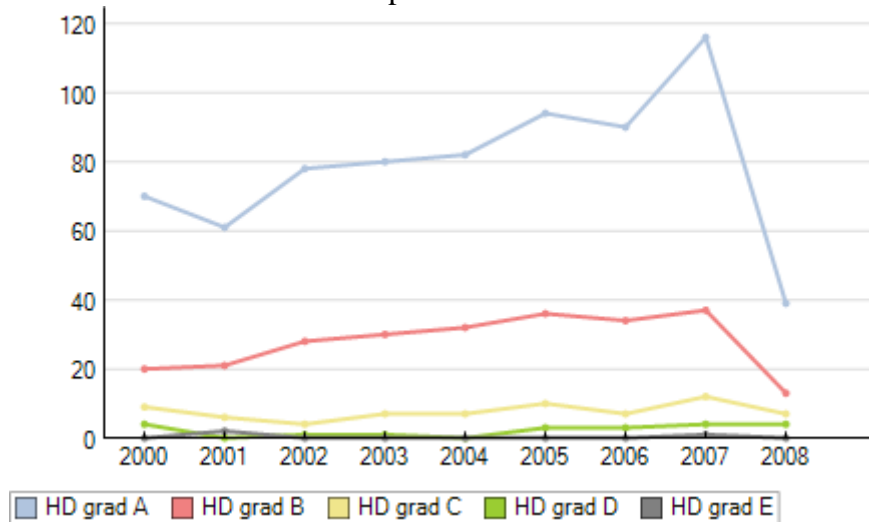
För att fortlöpande följa det allmänna hälsoläget i rasen samt kunna fånga upp förekomst av sjukdomar och ohälsoproblem som inte registreras hos SKK bör en ny hälsoenkät planeras till 2011 - 2012.

HD:

Röntgendeltagandet har minskat något de senaste åren, det mål som sattes upp 2004 att 75% av populationen skall röntgas avseende höftledsdysplasi har inte uppnåtts. I årskullarna födda 2005-2007 ligger undersökningsfrekvensen mellan 65-70% vilket ändå får ses som ett mycket bra resultat. Frekvensen HD ligger sedan 2004 på mellan 5,5 – 9% med en absolut majoritet på HD grad C, någon enstaka hund med gravare dysplasi förekommer, men det är sällsynt. Med vår relativt sett låga andel HD belastade hundar ser vi i dagsläget ingen anledning att försöka öka röntgenfrekvensen. Det man skall komma ihåg när man tittar på procentsatserna är att vi har mycket små material, så varje hund förändrar statistiken med 0,5-1%...

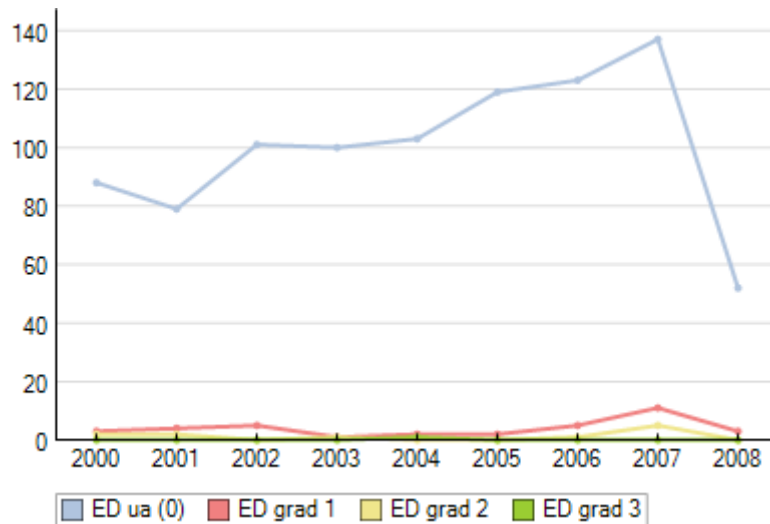
Vi har tittat närmare på de HD belastade hundarna och inga tydliga samband med enskilda hundar eller familjegrupper kan ses. Med tanke på att HD-felen ligger relativt stadigt finns ingen anledning att i dagsläget öka andelen röntgade, men vi kommer följa utvecklingen under nästkommande period och göra mer ingående analyser vart tredje år för att se om förändringar krävs. Glädjande nog har ingen kull fötts efter HD-belastade föräldrar efter att reglerna återgick till ”känd status” för några år sedan.

Antal undersökta hundar i resp årskull:

ED

Australian Shepherd ingår inte i SKKs nationella program mot armbågsledsdysplasi (ED). Många väljer ändå att röntga armbågarna i samband med HD-röntgen. Statistiken visar ingen anledning att införa ett krav på röntgen, med det fåtal hundar som är belastade i dagsläget.

Frekvensen ED är i rasen mycket låg, sedan 2000 har vi legat på mellan 2-5% belastade hundar och då övervägande ED grad 1. Röntgenfrekvensen har följt HD-röntgens utveckling och minskat något från tidigare ca 70% ner till de senaste tre undersökta årskullarnas snitt på omkring 60% undersökta hundar. Vi såg en markant ökning av ED under 2007 upp till närmare 10% (16 hundar av 153 undersökta) vilket vid efterforskningar visade sig vara två drabbade kullar som drar upp statistiken. Statistiken för årskullen födda 2008 visar dock på en återgång till det lägre resultatet vi haft tidigare år.

Ögon:

Av de födda valparna ögonlyses i stort sett 100%. Vi hittar i dagsläget ytterst få hundar (max 1-2 per år) med någon form av anmärkning, vare sig som valpar eller på vuxna hundar. Kring detta kan det bli aktuellt med en diskussion om hur man i framtiden skall ställa sig till ögonlysningarna, i vilken omfattning de skall ske och vilken kategori hundar som skall undersökas. Ett DNA-test har även blivit tillgängligt och när detta är mer utvärderat kan det finnas anledning att fundera kring möjligheterna att använda detta istället.

Funktion:

Vi ser en oroande trend i att allt färre hundar prövas på officiella arbetsprover. Även avelsdjuret utvärderas i mindre grad. Vi ser i rasen tre olika grupper om man ser till utvärdering: De omeriterade (endast mh/rtg), de ensidigt exteriört utvärderade (med många resultat från utställningar men inget arbetsprov) och de mångsidigt utvärderade (hundar med både arbetsprov och utställning/exteriörbeskrivning). En tydlig trend är att avkomman följer i föräldrarnas fotspår, dvs att valpar efter mångsidigt meriterade hundar utvärderas i mycket högre grad än valpar efter omeriterade föräldrar, och avkomma till ensidigt meriterade föräldrar utvärderas på liknande sätt.

I valet av avelsdjur har användandet av arbetsprovade föräldrar minskat drastiskt! År 2000 var hälften av kullarna födda efter 2 arbetsmässigt omeriterade föräldrar och hälften av kullarna hade minst en bruksprovad/tjh/vallningsmeriterad förälder. 2008 är 70% av kullarna födda efter två arbetsmässigt oprövade föräldrar och endast 6 kullar av 52 hade två meriterade föräldrar. En skrämmande utveckling för en bruksras.

Genetisk Variation:

Vår genetiska variation är god och vi har inga direkta tendenser till matadoravel... ännu. Här kan det vara viktigt att ha en strategi för hur vi ska motverka matadoravel INNAN det uppkommer. Det finns tecken på att en del hundar som nu går i avel har haft relativt många valpar redan och de har många år kvar i avel, och när sedan deras avkomma börjar användas kan den genetiska variationen snabbt minska.

Mentalitet:

Kraftigt minskat deltagande på MH, färre hela kullar och mycket färre hundar totalt. Det är en oroande utveckling och vi måste hitta en strategi för att öka deltagandet på MH.